

LIETO VANHALINNA

Kiviröykkiön kaivaus

Esko Sarasmo 1958

Kertomus erillisen röykkiön kaivauksesta Liedon Vanhalinnan linnavuorella 29.7.-2.8.1958, joka maisteri Esko Sarasmon johdolla suoritettiin vuoren laen muun kaivauksen ohella.

Kertomukseen liittyy kartta, valokuvat :25-39, joista
14 kopioina sekä esinelöydökset, alanumerot :1-5 ja
massatavara :6-93.

"Päällikön hauta" oli työnimenä kiinnostavan näköisellä erillisellä kivistyröykkiöllä, joka näin tavallaan ennenaikaisesti, ennen kuin laen kaivaus oli edennyt tänne asti, otettiin tutkittavaksi.

Röykkiö sijaitsi linnavuoren laen pohjoiskulmauksessa lakitasoa alemmalla terassilla, sen korkeimmallaakondalla. Linnan "kaivo" oli siitä kaakkoon.

Ennen kaivausta röykkiö oli n. 40 sm korkea, 4 x 5 m laajuinen, soikeahko, ehjäpintainen, ruusuja kasvava hautarau-
nion näköinen kumpare. Kaivausta varten se paalutettiin neliö-
metrin ruutuihin. Ruutuverkoston suunta oli sama kuin lakikaiva-
usalueella. Ruudutuksen kaakkoisreuna oli 72 m päässä lakikai-
vauksen vastaavasta rajasta. Kaivaus suoritettiin neljänneksit-
täin keskipisteen kautta kulkevat halkaisijaprofiilit piirrettiin

Pintaturpeen alla oli 10-20 sm kerros nokipitoista humuksen sekaista maata, jonka seassa oli kohtalaisen runsaasti pienehköjä kiviä; isonpuoleisten läpimitta 15 sm. Ne olivat nokisia, nokipitoisessa mullassa kun olivat, mutta eivät tulella olleita. D:2 :ssa oli nokimaata paksummalti. Siinä oli ollut kuoppa, joka oli täytetty näillä pintamullilla. Vaakituskorkeudessa 1.26 tässä täytemaassa oli kerros nokista hietaa.

Tästä pintamultakerroksesta saatiin kaikki röykkiön

esineistö: putkinuolenkärki, 2 rautanaulaa ja tuohinen 4 sm läpimittainen pietty rengas. Lisäksi oli tässä nokisessa humuksen sekaisessa mullassa sekä poltetun luun siruja että lahonneita luun paloja, jokunen pala keramiikkaa ja runsaasti klininkiviä. Tiilisaven palasia, joukossa pintapalojakin, löytyi n. 800 gr. Ne olivat miltei kaikki yhdestä kohdasta B-C:2:ssa. Samoissa ruuduissa oli hiukan poltetun luun sirujakin eri syvyyksissä.

Pintamultakerroksen alta paljastui sitten röykkiön erikoisuus, savinen sydän: n. 2,5 x 3 m laajuinen, keskeltä 40 sm paksu, pinnalta ja reunoilta kuoppainen ja koloinen "limppu". Savi oli harmaata aitosavea, nyt kuivana kovaa, lastoilla vain vaivoin kappaleiksi hakattavaa. Seassa oli ruskeita läiskiä, joita savessa sen ottopaikalla on jo ollut. Länsipuolella savikerros ulottui jokseenkin pohjaan asti, itäpuolella se oli n. 20 sm paksu. Savikerroksen seassa oli melko tiuhassa isohkoja savipintaisia kiviä, joukossa paljon 30-50 sm läpimittaisiakin. C:4:ssä savilaatan syrjä oli 10 sm korkea ja pystysuora tai nojautui pohjakiviin. Saven sisässä ei ilmeisesti löydöksiä ollut. Klininkiviä ja jokunen savinen kuonamöykky löytyi, mutta ne ilmeisesti ovat pohjaan tai pintaa painuneita. C:3:ssakin savikerroksesta löytyneiden lahojen luuiden ympärillä oli vähän mullansekaista maata. Eräässä kohdassa 1.82 -syvyydessä maa oli aivan nokista, seassa muutama poltetun luun siru.

B-C:3:ssa oli saven alla (1.63) noki- ja hiilimaata 5-10 sm paksulta ja sen alla vielä 5 sm multaa pohjakallion päällä. Yleensä saven alla olikin nokipitoista kulttuurimaata, jossa oli luunsirujakin. Kallion kolojen kohdalla alusmaata oli paksulti. E:3:ssa savea oli välittömästi kallion päälläkin.

B:2:ssa oli saven pintaan asti ulottuva nuotion jäte. 5-10 sm läpimittaisia havupuuhalkojen kekäleitä säteettäin ase-

teltuna kasaan siten, että keskeltä kerros oli paksuin. Näytti kuin siinä olisi nuotio sammutettu vedellä tai ehkä märällä savella peittäen. Reunaosissa, røykkiökummun ulkopuolellakin oli humuspitoista multamaata, samantapaista pintamulta keskemällä. Siinä oli paikoittain runsaasti kliinkä ja poltettua luuta. B:1 :ssä oli tiuha luupesäke 20 sm syvällä (1.52) nokisessa maassa. Sen vieressä oli kellertävää noetonta multaa. C:2 :ssa oli luita pohjakivien allakin. D:5 :ssä niitä oli kallion kolossa (1.85).

Røykkiön luupaloista, sekä lahoista että poltetuista, oli osa helposti tunnettavissa eläimen luiksi. Niitä lienevät olleet kaikkikin luut. Rakenteessa tai löydöksissä ei mikään viitannut siihen, että kyseessä olisi poltto- (tai ruumis-)hauta. Kumpu on linnavuoren käytön ajalta päätellen siitä, että sen pohjalla oli samanlaista kulttuurimaata ja massatavaran löydöksiä kuin muuallakin linnavuoren laella ja "savilimpun" päällekin oli tullut kulttuurimaata ja tyyppillisiä esineitäkin. Mikä tämän muodoltaan epäsäännöllisen kivi- ja savikummun tarkoitus on ollut, emä kaivauksessa selvinnyt.

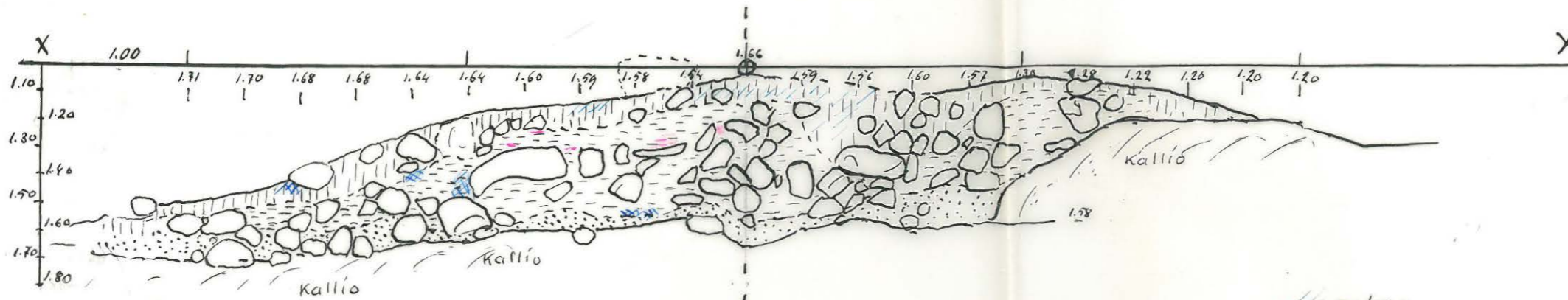
Tutkimuksen jälkeen røykkiön kivet kasattiin entiselle paikalle.

Tampereella 27.6.1968

Esko Sarasmo

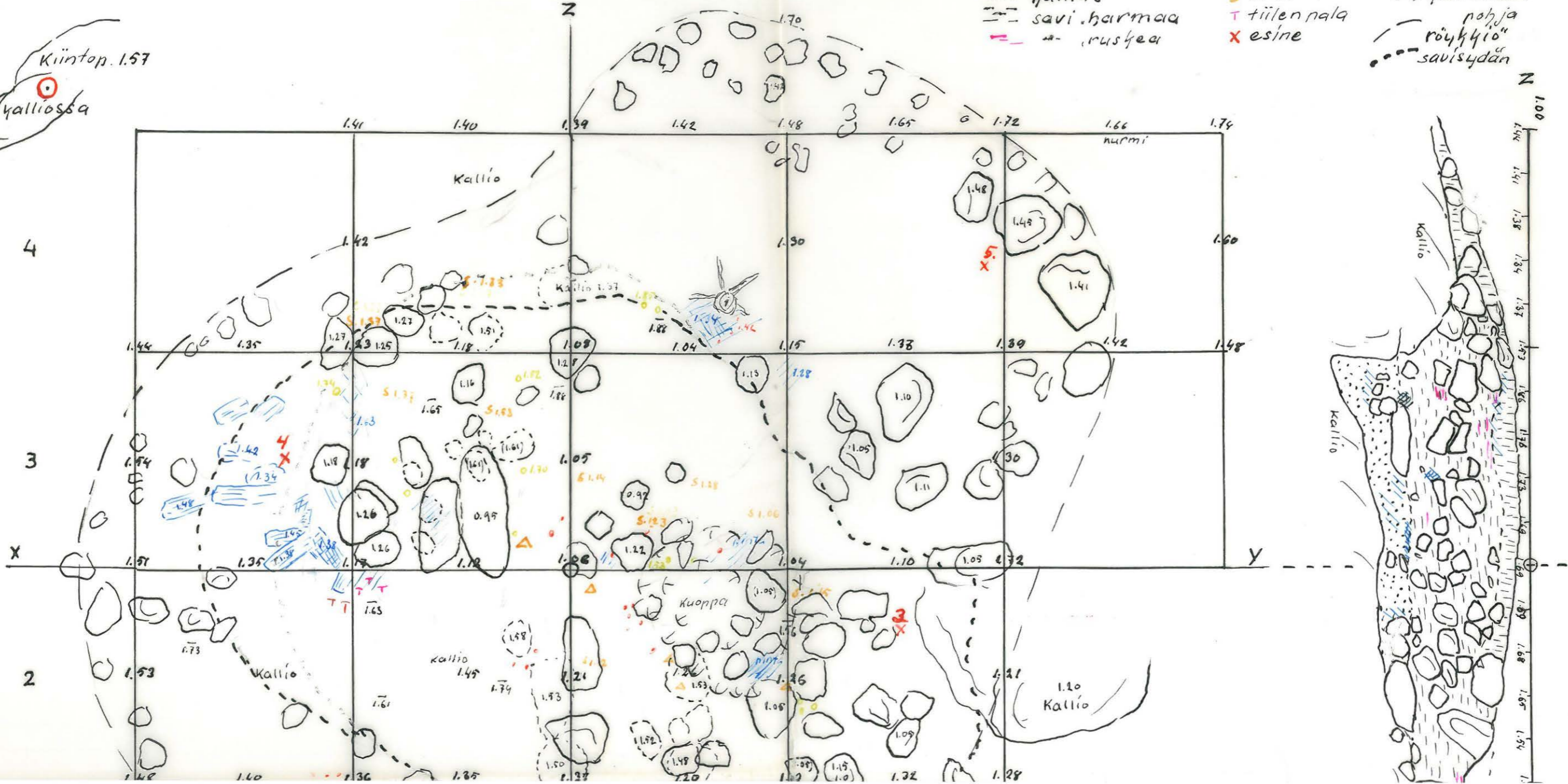
Lieto Vanhalinnan linnavuori. Röykkiö.

E. Sarasmon kaivaus 1958.

/// nokea	• polt. luu	0.00 pinta-vaalit.
--- + hiiltä	○ lato	0.00 röykkiö-pohja
--- jästyt	△ keramiikka	(0.00) maajärvä
humus	S sitta	(0.00) kulttimaan
--- savi. harmaa	T tiilen pala	--- pohja
--- ruskea	X esine	--- röykkiö
		--- saivaidan

Kiintop. 1.57
Kalliossa

Kiintop. 1.57
Kalliossa

- mu. +hiiliä
- jäsuut
- humus
- savi harmaa
- ruskea
- laho -
- keramiikka
- sitta
- tiilen pala
- esine
- 0.00 rökky-pohja
- maakiuvia
- 0.00 kultt. maan
- pohja
- "rökkyö"
- savisydän

